

Alsónémedi Hírmondó

XXIX. évfolyam 7. szám
2019. augusztus (különszám)

Alsónémedi Nagyközség Önkormányzatának és Képviselő-
testületének ingyenes tájékoztató és kulturális folyóirata

Augusztus 20.

Községi ünnepség
a Szent István téren

17 óra

Ünnepi műsor

Ünnepi beszédet mond

Vincze József
polgármester

18 óra

Az Új Kenyér megáldása

18.30

Kóstoljuk meg az Ország tortáját!

**Ünnepeljük együtt Szent István királyunkat
és az Államalapítást!**

Alsónémedi Nagyközség
Önkormányzata

MINDENNAPI KENYERÜNKET ADD MEG NEKÜNK MA!

A bús bíborkirályfi, naplemente
Búcsúcsókjától ég a dús kalász.
Néhány vidám tücsök már dudorász
S úgy ing a földön csendes este enyhe,

Mint vén öreg huszáron lóg a mente,
Kit nem ölel a nyárestéli láz.
De itt a búza s rozs méhébe száz
Apróság vár a fényre, napra, csendbe.

És várnak egyre mind a virradatra,
Mikor az égből napsugár pereg.
A duzzadt tábla jó, acélos fajta

S hajnalba jönnek barna emberek,
A válluk széles, nagy kasza van rajta...
...szellő fuvall, a tábla megremeg.
(József Attila: Aratás előtt)

Június 29. Péter-Pál napja. Fontos dátum ez a jeles nap. A földműves emberek évszázadok óta ehhez a naphoz kötik legfontosabb termésük, a búza betakarításának kezdetét. A mindennapi kenyérünkről van szó, ami még az Úr imádságában is benne foglaltatik.

Sok munkával és aggodalommal jár magában az előkészület is. Hiszen a magot ősszel el kell vetni, s az sem mindegy, mikor. Ősztől tavaszig a földben készül a mag a jövő évi gyarapodásra. Ha kegyes volt az időjárás tavasszal zöldbe borul a gabonaföld. Ezt látva a gazdák hálát adtak az Istennek, hogy eddig vigyázott a vetésre.

Itt Alsónémedin régi szokás volt, hogy májusban, mikor szárba szökken a gabona a római katolikus hívek kimentek a határba, a tisztelendő atya megszentelte a kalászba szökkenő gabonát, és imádkozva kérte a Jóistent, őrizze és áldja meg munkájuk gyümölcsét.

Aztán június felé sárgulni kezdett a gabonátábla. Azt mondták a régi öregek, Péter-Pálkor megszakad a búza töve, aztán már nem nő tovább, hanem csak érik. Ekkor ekkor kell megszervezni a gabonabetakarítás sokrétű és fáradságos teendőit. Rendbe teszik a szérút (szűrűt). Kitakarítják a gabonátrolására szánt kamrát. Iparkodni kell, mert az aratás akár két hétig is eltarthat. A férfiak kikalapálják a kaszát, kikészítik a sarlót, a nagygereblyét, majd beosztják, hogy az aratás során a családban kinek mi legyen a feladata. Ha mindezzel elkészültek, eljön a nagy nap, imádságos szívvel fekszenek le aludni, s másnap hajnalban elindul a család a gabonaföldre. Miután munkájukhoz a Jóisten áldását és segítségét kérték, a gazda tenyerébe köp, és belehasít a kasza az első rendbe.

A 30-40-es években a némedi határban többnyire nem egy táblában voltak a gabonaföldek. Néha több kilométert kellett gyalogolni az aratnivalóért. Azért kellett már

hajnalban kint lenni, mert kötelet kellett sodorni a kéve kötéshez, amire csak a harmatos gabonaszár volt alkalmas.

Összeállt a csapat. Szerencsés volt az a család, ahol már nagybacsok voltak a gyerekek, így mindenki részt vehetett az aratásban, megtudták oldani a munkát önerőből.

Elöl ment a kaszás, többnyire az édesapa, ő vágta a rendet. Utána az édesanya, ő szedte a markot. Egy kisebb fiúcska vagy leány terítette a kötelet a marokszedő előtt, egy nagyobb fiú vagy leány vagy a magát még jól bíró nagypapa kötötte a kévét, ő volt a kéveköttő. Ha a családból nem állt ki minden munkafázis, akkor összefogott a rokonság, és közösen dolgoztak, majd visszasegítették egymást.

No és a leghiábaló dolognak tartott munka (legalább is részemről) a nagygereblyével összegereblyézni a tarlót, nem kellett mást csinálni, csak húzni, húzni. Eközben összejárnak akár egy nagyföldnyi (kb. 1350 négyszögöl) területet. Erre szükség volt, mert az összegyűjtött töreket rakták a csomó alá. De gyermekfejjel, ki értette ezt. A csomó elnevezést más vidékeken keresztnek hívták, mert a kévét kereszt alakban rakták össze. Három-három kévét raktak egymáshoz, ez összesen 12 kéve, a tetejére került a 13., ez volt a konty, majd egy-egy gabonaszárral még össze is kötözték, hogyha vihar jönne, a szél ne szórja szét a kévét. Bizony nagy szerencse volt, ha egy hirtelen jött vihar nem verte ki a munkából az embereket.

A nagygazdáknak egytagban volt a gabonaföldje. Ha nagy darab volt a föld, s ráadásul még messze is esett, előfordult, hogy kint aludtak, ezzel is időt spóroltak a munkához, hogy aratás előtt ne kelljen órákat szekerezni. Jó esetben, ha volt otthon nagymama, az főzött az aratókra, és egy nagybacska lánnyal kiküldte az ebédet. Ha nem, akkor az ebédre maradt a szalonna.

Nagyon fontos volt az rekkenő hőségben az ivóvízről gondoskodni, főleg, ha nem volt a közelben kút. A lovakat is meg kellett itatni. Bizony, ha úgy esett a föld, messzire el kellett menni, hogy itatót találjon a gazda. Az ivóvizet cserépkorsóban tartották, amit egy vödörbe vizes széna között tartottak, mert így a víz nem melegedett fel. Árnyékban tartották, sokszor még egy nagy kabátot vagy pokrócot is borítottak rá, minél tovább hűvös maradjon a víz. Bármilyen meleg is volt, mindig vittek ki a határba pokrócokat, váltóruhát, kabátokat, mert nyáron, bármikor kerekedhetett egy nagy zápor, s akkor jól jött a száraz ruha. Némedi ugyan közel volt Budapesthez, ahol szűkség volt gyári munkásokra, mégis sokan, akiknek nem volt elég földjük a megélhetéshez inkább itthon maradtak, úgy próbáltak boldogulni, főleg fiatal házasok, hogy részes aratónak álltak. Tizedéből való aratást vállaltak, ez azt jelentette, hogy minden tizedik learatott csomó lett az övék, a többi a gazdáé.

Keserves munka volt ez, mert ahhoz, hogy legyen tíz csomó búzájuk, száz csomót kellett learatni.

Voltak, akik a cséplőgép mellé is beálltak, ott is gabonában mérték a fizetséget, hogy minél több gabonát gyűjtsenek. Egyik rokonom mesélte, hogy ő is így kezdte. Olyan helyre nősült, ahol az apósa is tizedes arató volt. Náluk is összeállt a család, ráadásul lovaskocsijuk sem volt, gyalog indultak ki a gabonaföldre. Apósa vitte a kaszát, ő a nagy-gereblyét, a felesége az inni- és az enivalót. Kisdarab volt a föld, gyenge a gabona, több táblát is meg kellett járniuk, napnyugtáig harminchétfő csomót tudtak összerakni, ez azt jelentette, hogy aznap csak három és fél csomót kerestek. Aki szerette a földet, és elég szorgos volt, azon igyekezett, hogy minél több földet vegyen magának, hogy ne kelljen részesaratónak állnia.

Ha megvolt az aratás, a learatott kéréket haza kellett hordani, ezt behordásnak nevezték. Ilyenkor is összeállt a rokonság, a letakarított, gondosan előkészített szűrűre asztagba rakva várta a gabona a cséplőgépet. Igyekezni kellett a behordással, mert ha a cséplőgép megindult,

ment házról házra, s ahol nem volt behordva a gabona, nem várt, ment tovább a következő portára.

Megszervezték a tűzörséget is, az őr a templom tornyából figyelte a határt, vigyázni kellett, hogy a nagy hőségben valahogy tüzre ne kapjon a learatott gabona, mert bizony akkor odalett az egész évi munka, s az egész évi kenyérnek való.

Íratlan szabály volt, hogy a gépészt az a gazda hívta meg ebédre, ahol aznap dolgoztak. A gazdasszonyok ilyenkor igyekeztek kitenni magukért, minél finomabbat főzni, hogy a gépész vigye tovább jóhíruket. Volt, aki tyúkot vágott, rétest sütött, de akinek csak bablevesre tellett sonkával, s mellé pogácsát kínált, az is nagyon finom volt, jóévtággal, hálásan fogyasztották.

A cséplőgép mellett főleg férfiak dolgoztak, az asszonyok ezalatt otthon a zsákokat készítették, foltozták, ha lyukat találtak. A cséplőgéphez a bandagazda szervezte a csapatokat, és osztotta ki a feladatokat, Nehéz munka volt, de egyben életre szóló élmény is. A cséplés közben megjelent a vándorfotográfus, és lefényképezte a bandákat, legyen emlék a közös munkáról, sok ilyen fénykép került elő a sublótfiókokból, mindenki mosolyogva néz a fényképezőgépbe, vidáman emelgeti a villáját, gereblyéjét. Faluházunk fotótárában jó néhányat őrzünk ezekből a fényképekből.

Többnyire augusztus 20-ára befejezték a cséplést, az új búzát elvitték öröltetni a malomba, és megízlelték, milyen minőségű lett a liszt. A reformátusok az új lisztből sütött kenyeret tettek az Újkenyeri Úrvacsoraosztáskor az Úr asztalára, hogy hálát adjanak a Jóistennek az aratás sikeréért, s hogy az évben is aszталra kerülhet a mindennapi kenyér.

Eközben az idő kereke forgott tovább, néhány hónap, és már el is jött a vetés ideje, aggodalmas szívvel, de az Úr Istenbe vetett bizalommal tekintettek az eljövendő esztendő elé, remélve, hogy a következő évben is kerül kenyér a család asztalára.

Jobbágy Jenőné

Alsónémedi Falunapok 2019

2019. szeptember 08. vasárnap, 17.00 – Halászy Károly Művelődési Ház

A Falunapok ünnepélyes megnyitója

Térzene – vezényel Kiss Ferenc református kántor

Kiss Ernő Galéria átadása

Képzőművészeti kiállítások

2019. szeptember 15. vasárnap – Nagygödör – Búcsú

2019. szeptember 21. szombat – Faluház, Pörkölt Fesztivál

13.00 Pörkölt Kóstolás, Támogatójegy: 1000 Ft

14.00 Mindörökké Operett

Szendy Szilvivel, Peller Károllyal és Csonka Andrással

16.00 Portéka Színház, bábelőadás gyermekeknek

18.00 Tánccsoportjaink bemutatója

20.00 Nemcsak Berry Zenekar koncert

21.00 Utcabál

***Kulturális programjainkra a belépés ingyenes!
Várjuk szeretettel!***

Alsónémedi Nagyközség Önkormányzata

